

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**
Michał Serzycki

Warszawa, dnia 19 maja 2009 r.

DOLiS/DEC-403/09

dot. DOLiS-440-744/08

DECYZJA

Na podstawie art. 138 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98 poz. 1071 ze zm.), art. 12 pkt 2 w zw. z art. 18 ust. 1 pkt 6 oraz art. 26 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wniosku (...) Sp. z o.o. z siedzibą w(...), o ponowne rozpatrzenie sprawy zakończonej decyzją z dnia 16 marca 2009 r. (DOLiS/DEC-200/09/8968,8970), mocą której Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych nakazał (...) Sp. z o.o. wyeliminowanie nieprawidłowości w procesie przetwarzania danych osobowych Pana X, poprzez usunięcie danych osobowych Pana X w zakresie jego imienia, nazwiska i adresu zamieszkania zawartych w ekspertyzie z zakresu badania pisma ręcznego sporządzonej przez Pana K z Pracowni Ekspertyz Dokumentów i Psychografologii z siedzibą w (...) z prowadzonych przez Prezesa Zarządu (...) Sp. z o.o. zbiorów danych,

utrzymuję w mocy zaskarżoną decyzję.

Uzasadnienie

Do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęła skarga Pana X, zwanego dalej także Skarżącym, na udostępnienie przez Pana Y– Prezesa Zarządu i Pana Z– V-ce Prezesa Zarządu (...) Sp. z o.o. z siedzibą w (...), zwanej dalej także Spółką, jego danych osobowych

w zakresie imienia, nazwiska i adresu zamieszkania Pracowni Ekspertyz Dokumentów i Psychografologii z siedzibą w (...). Skarżący wskazał, że powyższe dane znajdowały się w dokumentach zgromadzonych w jego aktach osobowych jako byłego pracownika (...) Sp. z o.o., a Prezesi Spółki posłużyli się nimi „do celów prywatnych (...) bez mojej [Skarżącego] zgody i wiedzy”. Pan X wskazał, iż powyższe dokumenty zawierające jego dane osobowe zostały przesłane jako materiał porównawczy do ekspertyzy grafologicznej zleconej przez Prezesów Spółki w celu zidentyfikowania autora donosu adresowanego do właściciela (...) Sp. z o.o., dotyczącego nieprawidłowości w zarządzaniu Spółką przez ww. W związku z powyższym Skarżący wystosował pod adresem organu ochrony danych osobowych wnioski o „usunięcie wszelkich uchybień, a także (...) o wyciągnięcie wszelkich możliwych konsekwencji prawnych wobec tych osób”.

W toku postępowania administracyjnego przeprowadzonego w niniejszej sprawie Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych ustalił następujące okoliczności faktyczne:

1. Pan X w okresie od 8 maja 2006 r. do dnia 21 listopada 2007 r. był pracownikiem (...) Sp. z o.o.
2. W sierpniu 2008 r. Pan Y – Prezes Zarządu i Pan Z – V-ce Prezes Zarządu (...) Sp. z o.o., w związku z podejrzeniem, iż Skarżący jest autorem donosu na ww. adresowanego do właściciela Spółki, przesłali do Pracowni Ekspertyz Dokumentów i Psychografologii w Gdańsku ręcznie adresowaną kopertę, w której znajdował się ww. dokument oraz, jako materiał porównawczy, pisma Skarżącego – z dnia 30 października 2007 r. adresowane do Prezesa Zarządu Spółki oraz pismo z dnia 22 listopada 2007 r. skierowane do księgowości Spółki, pochodzące z akt osobowych Pana X, w treści których znajdowały się dane osobowe Skarżącego w zakresie m.in. jego imienia, nazwiska i adresu zamieszkania.
3. Prezesi Zarządu Spółki, zlecieli wykonanie ekspertyzy grafologicznej w celu zidentyfikowania autora donosu i wytoczenia przeciwko niemu prywatnego aktu oskarżenia o czyn z art. 212 § 4 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 1997 r., Nr 88, poz. 553 z późn. zm.). Jako podstawę udostępnienia powyższych danych powołano art. 23 ust. 1 pkt 2 i 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 ze zm.) oraz wskazano, iż „(...) bez wykorzystania tych danych dochodzenie uprawnienia byłoby praktycznie niemożliwe, ponieważ zgodnie z przepisami kodeksu karnego, przestępstwo pomówienia ścigane jest z oskarżenia prywatnego, a zatem całość spraw związanych z przygotowaniem prywatnego aktu oskarżenia, w tym także właściwe określenie oskarżonego, spoczywa na skarżącym”.
4. Wynik przeprowadzonej ekspertyzy grafologicznej wskazał, że autorem listów był Skarżący, ale Pan Y i Pan Z nie zdecydowali się na wniesienie prywatnego aktu oskarżenia przeciwko ww. Jak wskazano, „(...) rezygnacja z tej ochrony dóbr osobistych w ewentualnym postępowaniu karnym spowodowana była wyłącznie trudną sytuacją życiową byłego pracownika, a nie brakiem argumentów przeciwko Panu X”.

W tym stanie faktycznym Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję administracyjną z dnia 16 marca 2009 r. (DOLiS/DEC-200/09/8968,8970), mocą której nakazał (...) Sp. z o.o. wyeliminowanie nieprawidłowości w procesie przetwarzania danych osobowych Pana X, poprzez usunięcie danych osobowych Pana X w zakresie jego imienia, nazwiska i adresu zamieszkania zawartych w ekspertyzie z zakresu badania pisma ręcznego sporządzonej przez Pana K z Pracowni Ekspertyz Dokumentów i Psychografologii z siedzibą w (...) z prowadzonych przez Prezesa Zarządu (...) Sp. z o.o. zbiorów danych. Decyzja ta została zaskarżona przez Spółkę w terminie ustawowym.

Zaskarżając decyzję z dnia 16 marca 2009 r. Spółka przedstawiła swoje zastrzeżenia w stosunku do rozstrzygnięcia podjętego w sprawie przez Generalnego Inspektora, w tym wskazując, że organ niesłusznie przyjął, iż dopuściła się naruszenia art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy. W ocenie Spółki wywody organu nie są trafne, gdyż ta w toku prowadzonego postępowania administracyjnego wykazała, iż „podjęte przez nią czynności motywowane były działaniem w imię dobra publicznego oraz dobra osoby trzeciej, w tym przypadku dobra samej Spółki”. W związku z powyższym wskazano, iż dokonana przez Generalnego Inspektora analiza art. 23 ustawy jest zbyt rygorystyczna, a „(...) takie zawężenie uprawienia do dochodzenia swoich praw jest ze wszech miar krzywdzące i prowadzi do nieuzasadnionej kazuistyki”. Nadto zarzucono zaskarżonej decyzji, iż „jest w świetle obecnie obowiązujących przepisów prawa niewykonalna”. Jak wskazano, „(...) niemożliwe jest wypełnienie obowiązku nałożonego przez GODO polegającego na usunięciu danych osobowych byłego pracownika ze zbiorów danych, gdyż w ten sposób pracodawca naruszyłby przepisy dotyczące przechowywania dokumentacji pracowniczej, a decyzja organu nie może nakładać obowiązków niezgodnych z obowiązującym prawem”. Argumentacja Spółki zostanie przytoczona szerzej w dalszej części uzasadnienia niniejszej decyzji.

Po dokonaniu ponownej analizy zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zważył, co następuje:

Na wstępie ponownie wskazać należy, że ustawa o ochronie danych osobowych określa zasady postępowania przy przetwarzaniu danych osobowych oraz prawa osób fizycznych, których dane osobowe są lub mogą być przetwarzane w zbiorach danych (art. 2 ust. 1 ustawy). Przetwarzanie danych może być bowiem uznane za zgodne z prawem jedynie wówczas, gdy administrator danych wykaże się spełnieniem co najmniej jednej z materialnych przesłanek przetwarzania danych osobowych. Przesłanki te - co do zasady równoprawne i odnoszące się do wszelkich form przetwarzania danych wymienionych w art. 7 pkt 2 ustawy, w tym w szczególności do ich udostępniania, zostały enumeratywnie wymienione w art. 23 ust. 1 ustawy. Na mocy tego przepisu

przetwarzanie danych jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy osoba, której dane dotyczą, wyrazi na to zgodę, chyba że chodzi o usunięcie dotyczących jej danych (pkt 1), jest to niezbędne dla zrealizowania uprawnienia lub spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa (pkt 2), jest to konieczne do realizacji umowy, gdy osoba, której dane dotyczą, jest jej stroną lub gdy jest to niezbędne do podjęcia działań przed zawarciem umowy na żądanie osoby, której dane dotyczą (pkt 3), jest niezbędne do wykonania określonych prawem zadań realizowanych dla dobra publicznego (pkt 4), jest to niezbędne dla wypełnienia prawnie usprawiedliwionych celów realizowanych przez administratorów danych albo odbiorców danych, a przetwarzanie nie narusza praw i wolności osoby, której dane dotyczą (pkt 5). Stwierdzić zatem należy, iż w niniejszej sprawie brak było jakichkolwiek przesłanek do wykorzystania danych osobowych Skarżącego w celach innych niż cel zatrudnienia.

W przedmiotowej sprawie Spółka jako podstawę prawną udostępnienia danych osobowych Skarżącego w zakresie jego imienia, nazwiska i adresu zamieszkania wskazała art. 23 ust. 1 pkt 2 i 5 ustawy o ochronie danych osobowych. Jak wskazano powyżej przesłanka, o której mowa w art. 23 ust. 1 pkt 2 omawianej ustawy, odnosi się niewątpliwie do takich sytuacji, gdy przepis prawa powszechnie obowiązującego określa uprawnienie lub obowiązek, których spełnienie nie jest możliwe bez udostępnienia danych osobowych. Stwierdzić wobec tego należy, że nie istnieje żaden przepis prawa, który upoważniałby Prezesów Spółki do udostępnienia danych osobowych Skarżącego w celu sporządzenia ekspertyzy grafologicznej.

Ustosunkowując się do twierdzenia Spółki, że to treść art. 487 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 1997 r., Nr 89, poz. 555 z późn. zm.), zgodnie z którym akt oskarżenia może ograniczyć się do oznaczenia osoby oskarżonego, zarzucanego mu czynu oraz wskazania dowodów, na których opiera się oskarżenie, determinowała po jej stronie prawo do przetworzenia danych osobowych Skarżącego w celu ustalenia czy był on autorem donosu, wskazać należy, że zakresem zastosowania art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych należy objąć sytuacje, w których źródłem uprawnienia (obowiązku) jest wprost przepis prawa. Natomiast nie jest możliwe powołanie się na omawianą przesłankę wówczas, gdy uprawnienie – w analizowanej sprawie prawo do wniesienia prywatnego aktu oskarżenia przeciwko Panu X, wskazanemu w ekspertyzie grafologicznej jako autor donosu – powstaje dopiero w wyniku niezgodnego z przepisami ustawy przetworzenia jego danych osobowych.

Analizując z kolei ww. art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy, ponownie zauważyć należy, że kładzie on nacisk na to, aby interes prawny realizowany przez administratora danych był prawnie uzasadniony. Natomiast przepisy prawa jasno określają, jakie działania na danych osobowych zawartych w aktach osobowych pracownika mogą być podejmowane przez pracodawcę. Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego ustalono, że Spółka przetwarza dane osobowe Pana X w aktach osobowych pracownika, po ustaniu stosunku pracy, który łączył Skarżącego z (...) Sp. z o.o. Tryb przetwarzania danych osobowych pracowników gromadzonych w aktach osobowych został uregulowany w przepisach rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996

r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika (Dz. U. z 1996 r. Nr 62, poz. 286 ze zm.). Stosownie do treści § 6 ww. aktu prawnego celem prowadzenia akt osobowych pracowników jest gromadzenie dokumentów dotyczących ubiegania się o zatrudnienie, nawiązania stosunku pracy i przebiegu zatrudnienia oraz związanych z ustaniem zatrudnienia. W sytuacji zaś ustania stosunku pracy, co nastąpiło w przypadku Skarżącego, dalsze przetwarzanie jego danych osobowych zgromadzonych w aktach osobowych odbywa się w celach archiwalnych na podstawie przepisów ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (t.j. Dz. U. z 2006 r., Nr 97, poz. 673 ze zm.). W świetle powyższego uzasadniona jest konkluzja, że Spółka, jako były pracodawca Skarżącego, wykorzystała jego dane osobowe niezgodnie z celem ich przetwarzania, określonym przez ww. przepisy. Udostępnienie danych osobowych Skarżącego nastąpiło zatem z naruszeniem także art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy, zgodnie z którym administrator danych przetwarzający dane powinien dołożyć szczególnej staranności w celu ochrony interesów osób, których dane dotyczą, a w szczególności jest obowiązany zapewnić, aby dane te były zbierane dla oznaczonych, zgodnych z prawem celów i nie poddawane dalszemu przetwarzaniu niezgodnemu z tymi celami, z zastrzeżeniem ust. 2.

Odnosząc się zaś do zarzutu Spółki, iż „decyzja GODO jest w świetle obowiązujących przepisów niewykonalna” z uwagi na treść przepisów ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach, które nakładają na pracodawcę obowiązek przechowywania dokumentacji pracowniczej, podkreślić należy, iż w wydanej w niniejszej sprawie decyzji Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych nakazał jedynie, co wynika z treści sentencji decyzji, „usunięcie danych osobowych Pana X w zakresie jego imienia, nazwiska i adresu zamieszkania zawartych w ekspertyzie z zakresu badania pisma ręcznego sporządzonej przez Pana K z Pracowni Ekspertyz Dokumentów i Psychografologii”, a nie usunięcie całej dokumentacji pracowniczej, co w istocie pozostawałoby w sprzeczności z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa. Zgodnie zaś z brzmieniem art. 18 ust. 1 pkt 6 ustawy, w przypadku naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych Generalny Inspektor z urzędu lub na wniosek osoby zainteresowanej, w drodze decyzji administracyjnej, nakazuje przywrócenie stanu zgodnego z prawem, a w szczególności usunięcie danych osobowych.

Reasumując, po raz wtóry stwierdzić należy, iż wykorzystanie danych osobowych Pana X przez Spółkę nastąpiło po ustaniu celu ich przetwarzania oraz nie znajduje oparcia w żadnej z przesłanek legalizujących przetwarzanie danych. W konsekwencji powyższego przetwarzanie danych Skarżącego należy uznać za niezgodne z prawem i w związku z tym zasadne jest stwierdzenie, że dane Skarżącego, pozyskane w ekspertyzie z zakresu badania pisma ręcznego przetwarzane są przez Spółkę nielegalnie i jako takie powinny być usunięte.

W tym stanie faktycznym i prawnym Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych rozstrzygnął, jak w sentencji.

Decyzja jest ostateczna. Na podstawie art. 21 ust. 2 ustawy o ochronie danych osobowych i w zw. z art. 13 § 2, art. 53 § 1 i art. 54 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153, poz. 1270 z późn. zm.), od niniejszej decyzji stronie przysługuje prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, w terminie 30 dni od dnia doręczenia niniejszej decyzji, za pośrednictwem Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (adres: Biuro Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, ul. Stawki 2, 00 – 193 Warszawa).